

Forfatter: Blicher, Steen Steensen

Titel: Udrag fra Noveller

Citation: Blicher, Steen Steensen: "Noveller", i Blicher, Steen Steensen: *Noveller*, udg. af Esther Kielberg ; Henrik Ljungberg , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 335. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-blic03val-shoot-idm140515386305472/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Noveller

- plager: byldepesten. 2. Mos. 9,8. – *Strube*: svælg. – *triste figure*: fr. sørgelig skikkelse. – *forlangte*: ønskede. – *Fæe*: kvæg. – *De skal løgges* (...) *Sela*: Dav. Salm. 49,15–16. – *ongefær*: omtrent.
- 19 *affvæse*: fr. rædseisvækkende. – *Satisfaction*: fr. tilfredsstillelse. – *Inclination*: fr. tilbøjelighed. – *Force*: fr. styrke. – *Løbere*: tjenere, som løb foran herskabets vogn for at holde vejen fri. – *Agilité*: fr. foretagsomhed.
- 20 *Manage*: fr. bryllup. – *attendere*: lægge mærke til. – *Un Cavalier* (...) *clair*: fr. en fuldendt kavalier, min pige, ikke sandt? Og at han elsker Dem, det er jo ganske klart! – *profiteret*: haft udbytte. – *Børnekopperne*: de «rigtige» (sorte) kopper modsat den milde børnesygdom skoldkopper.
- 21 *Saa har jeg* (...): Mellem afsnittene *den 16de December 1711 og den 13de Mars 1717* har B. i SN og CuN tilføjet følgende: *T'iele, den 19de December 1711. Her er stor Sorg og Bedrøvelse. Frøken Marie er død; og Herven vil ikke lade sig trøste; men den naadige Frue taler kun om hendes Begravelse, hvorledes med samme skal tilgaae. Frøken Sophie følger vel efter hendes Søster; thi hun er meget slet. Hans Excellence, hendes Trølowede, laver sig til at drage bort – Lykke paa Rejsen!* – *Contentance*: fr. sindsro. – (...) *Grund dertil* (...): I SN og CuN fortsætter novellen med følgende indskud ml. *Hans Excellence og er vist en stor Libertiner: kom her igjen jørgangen Uge, som jeg hører. Han. Libertiner*: her: skørtøjsgæst. – *indecent*: upassende. – *viue*: fr. livlig. – *hartad*: næsten.
- 22 *railletet*: spøgt. – *douce*: søde. – *Drømmer jeg* (...): fra L. Holbergs komedie *Jeppe paa Bierget* (1723), II, 1. – *duperet*: bedraget. – *haste Tax* ud: grave gravhønden (ved navn: Tax) ud af røvegraven. – *gjøre Poenitente*: angre oprigtigt.
- 23 *plai*: fuldstændig. – *den ene fortaader den anden*: Det ses på den ene, hvordan den anden er (dvs. vi er to alen af ét stykke). – *Potiphars Hustru*: for søgte at forføre den kyske Josef. 1. Mos. 39. – *Afgrunden*: her: helvede. – *Silence!*: fr. tavshed!
- 24 *keget* (...) i *Løet*: jægtsprog: beluret, opdaget (om haren, der skjuler sig). – *skulle vist holde Ord*: vil sikkert gøre alvor af sin trussel. – *echapperet*: undveget. – *Skjem Bro*: over Nørreå.
- 25 *Snepper*: kom på træk i marts-april. – *Sengestøkken*: sengens sidebræt. – *i fremmed Være*: folkeviseudtryk: i fremmed øje, varetaget. – *Skydehest*: best, afrettet til jagt. – *Gehæng*: bælte til jagtkniv. – *Tut*: mønter lagt sammen i rulle.
- 26 *Thunøe*: ø mellem Samsø og Jylland. – *svælte*: suite.
- 27 *Moscoviten*: Under Den Store Nordiske Krig stod Danmark i forbund med bl.a. Rusland mod Sverige. – *underlige*: forunderlige. – *Abilden*: æbletræet. – *i Bløser*: i blomstring. – *Kjelen*: jy. brønden. – *Zobel*: sibirisk mår. – *Min Sjæl* (...) *Herren*: Dav. Salm. 103,1. – *fattig og haalmøgen*: måske Joh. Åb. 3,17. – *Corselidsø*: herregård på NØ-Falster.
- 28 *Fataliteter*: genvordigheder, skæbnets kikkelse. – *denne bitre Skaali*:

Matth. 26,39. – *en Mørkhedens Gestalt*: en skikkelse fra Djævelens rige. – *Journal*: fr. dagbog.

- 29 *Varmhed*: væmmelse. – *malicious*: ondskabsfuld. – *viller*: behager. – *gjør Ugedage*: udfører ugentligt arbejde (om hoveri). – *af sløkkelige Folk*: af finere familie.
- 30 *Condition*: ansættelse. – *Frygter ikke* (...) *tillyge*: Matth. 10,28.
- 31 *Denne Slægt er traug som jeg selv*: om pietismen, der bredte sig i Danmark under Christian VI (1730-1746). – *Ja, Herre!* (...) *Førfængelighed*: Dav. Saln. 39,12. – *kaldte*: udnævnte.
- 32 *Antagendes* (...) *Evighed*: Dav. Saln. 103,15-17. – *paa Marken*: i vildnisset, ødemarken. – *Vejret*: ørkenvinden. – *dets Sted* (...) *meere*: Det er forsvundet fra stedet. – (...) *indtil Evighed*: 1824-udg., men ikke de senere, afsluttes med: (*Fundet, gennemseet og udgivet af S.S. Blicher*), jf. n.t.s. 7 om tiden.

Røverstuen

Trykt første gang i No II (1827). Optrykt i SNI og GnN V. Om varianter udover den i noterne nævnte: se SS& X, 206f.

Steffet er hentet i lokale sagn og i barndomsoplevelser, således måske ligesom i *Eneste Bam* Charlotte v. Schinkels historie, se n.t.s. 222.

- 33 *højryggede Ager*: agre, som en særlig pløjning over lang tid har gjort højest på midten og skrånende ud mod begge sider. – *Cultur*: opdyrkning. – *Bulker*: egl. skillevægge; her forhøjninger mellem to hjulspor. – *Væntinger*: boliger. – *Hæuse*: stakke af sæd, haln eller hø. – *Kaalgaarde*: køkkenhaver. – *Fællesskab*: landsbyernes jordfællesskab fra før udskiftningen 1781 (se ndf). Markerne lå da uindhegnede.
- 34 *parlet* (om krat): lavt og tæt. – *Bæveresp*: træarten bævreasp. – *den femte Ejer*: Før 1781 havde bønderne ofte langt til deres spredte jordlodder. Ved udskiftningen samlede disse mest muligt. – *Aunshjerg*: folkelig udtale af Aunshjerg, B.s grandonkels gård. – *fær*: kraftig.
- 35 *Centaurejer*: gr. fabeldyr, halvt menneske, halvt hest. – *Kunpen*: fyr, karl. – *alligevel*: jy. skont. – *Vippeme*: aksene. – *give* (...) *Fangst*: jagsprog; give det dræbende stød. – *Sadelknappen*: den opretstående forreste del af sadlen. – *Fjerdingsmil*: ¼ mil; 1 mil = ca. 7,5 km.
- 36 *Favne*: 1 f. = 225 cm. – *Delinquent(er)*: forbryder, der skal straffes; især om dødsdømte. – *bit et bitte Korn*: vent et øjeblik. – *løse*: bede. – *klæde Stjæle og Hjul*: Efter henrettelsen blev den dømtes lig lagt på et hjul, anbragt vandret på en pæl (stjelen). – *gaae med Skubkarren*: gøre strafarbejde (jorderarbejde ved fæstningsanlæg). *Skubkarre(n)*: trillebør.
- 37 *Tønder(et)*: letfængeligt stof, f.eks. trøsket træ, fyrsvamp eller klude; del af fyrstøj; det opbevarede i *Fyrstøden* (lille rund metaløske). – *Nu falder Gudnaar mig til*: nu er det min tur (til at skyde). – *Skurrehat*: paddehat.